

Veronam pulchram et preclaram venetie urbem alipibus finitimam. Quam atthesis fluvius dividit. Auctor est ex trogo pompeyo iustinus. Gallos qui urbem romam ceperunt et pariter Mediolanum: brixiam et bergomum edificasse. Licet alij sicardi Cremonensis epi sententie inherentes: post Troie excidium constructam asserunt. Nec tamen minus cingit quam dividit veronam Atthesis ut custodie simul ornamentoque subuehendis reuehendisque mercibus et frugibus magno sit usus veronensibus: quandoquidem supra infraque circum ager est precipue bonitatis multa gignens in urbe conuehenda: olei vim maximam: frumenta incolis in mercaturam supabundantiam: vinorum varietatem atque prestantiam: pomorum omnis generis copiam. Et lanam ceteras ytalie subtilitate supantem de qua subtilissimi efficiuntur panni. Lane prestantiam greges et armenta a pastionis proprietate accipiunt. Quam prata campi que prospectu quoque amenissimi naturaliter prestant. Quum tamen mons altissimus orbi supeminens Balbus nomine: et eandem herbis suis ingenitam et multo maiorem virtutem prestat. quod herbilogi vndique confluentes multa herbarum radicumque genera animantibus saluti opitulanti inde legant: diuersae etiam per agrum verouensem scaturiunt aque non minus ornamento a natura quam usui attribute. Hec ciuitas ita romanis principibus grata extitit: ut in ea amphiteatrum romano more nonnullaque alia constructa sint edificia. Ibi quoque deinde a Gottomis longobardisque regibus: nec non et ab alijs principibus domus excelsae: alta palatia. pulcherrima templa. inexpugnabiles arces et castella fuerunt constructa. Vinorum prestantia vno extolitur argumento. Theodatus ostrogothorum rex tertius: quum sciret in veronensi agro esse vinum sicut Cassiodorus appellat accinatum odoris saporisque suauissimi. illud romam nauibus Atthesi in super mare delapsis comportari curauit. Urbis huius gesta sub vario fuerunt euentu. Attila enim Gottomum rex eam euertit et incendit. Alboinus primus longobardorum rex ibidem Rosimunde uxoris insidijs occisus fuit. Ibi Rudolphus imperator berengarium impatorem supauit et occidit. Nobilissima scaligeorum familia et ipsa veronensis tyrannidem occupauit. et per 70. annos cum maximo splendore verone dominata est. Tandem ea urbs in venetorum manus deuenit: sed tam solidiora verone sicut et ceteris urbibus ornamenta viros omnis etatis prestantes attingamus. Zenoque sicut religionem christianam et suam ipsius decem sanctitatem primum erit qui verone presul multa scripsit extantia sacras vtriusque testamenti litteras declarantia. Emiliu marcu veronensem poetam. Eusebius in asia obijisse asserit: paulo post. Catullus poeta. subinde vterque Plinius. genuit et Quarinum oratorem ornatissimum et alios.

Verona

Quinta eras mundi

Regni Persarum principium

Cyrus primus rex Persarum potentissimus hoc anno: qui est trigessimus captiuitatis iudaice annus. Et quinquagesima quinta olympias: persis regnum et imperium instituens. regnauit annis. 50. Hic Astyagis medorum regis ex Mandana filia nepos fuit. Qui ut herodotus et iustinus tradunt Astyagem deuicit. Et regnum eius in persas transtulit. domitisq; multis ciuitatibus rebellantibus aduersus Balthasar caldeorum et babiloniorum regem bellum intulit atq; eum deuicit: quo deuicto eius regiam babiloniam superbissimam urbem statim subuertit. Postmodum aduersus cresum lydorum regem: qui babilonijs auxilium tulerat profectus est. Quem sine vilo negotio fudit et cepit: ablatisque ei omnibus sui regni rebus vitam miseram ducere coegit. Cuiusq; Cyrus asyam totum pene orientem in suam redegit potestatem: Scythias etiam bello adortus est: quibus cum Tamiris regina preerat: ac primo quidem prelio cum Cyrus regine filium omnemq; eius obruncasset exercitum: haud multo post et ipse ab regina compositis in montibus insidijs cum omni exercitu deletus est. Nam Tamiris cum audisset suorum cedem et filij vnici mortem: non femineo more se dedit in lacrimas: sed cum residuo exercitu in montibus simulata diffidentia propter acceptum vulnus cum insidijs refugit. Ac Cyrum ad montium cacumina angustias pduxit: ibidemq; eum cum ducentis milibus obruncari fecit: Ita ut ne vnus quidem tante cladi supfuerit. Quibus gestis Tamiris statim inter cadauera corporis Cyri exquiri mandauit. Cui comperto auferri caput et in vtre sanguine suorum plenum immitti precepit: vt quasi superbo regi dignum exhibuisset tumultus dixit. Sume cyre sanguinem quem semp sitisti: eius tamen truncum in pasargadas urbem delatum in hortis sepelierunt. In cuius tumulo tale epigramma fertur fuisse inscriptum. O homo ego Cyrus sum asie rex. qui persis impium constitui.

Persia autem asie maioris regio est: que a persio Acrisij argiuorum regis nepote nomen accepit. In qua persipolim ipsius regionis caput condidit. Quam postea greci regijs concrematis vastauerunt hec itaq; regio Caramanis bactrianis ac medis contermina est: Et in multos diuiditur sinus. Quam Q. Curtius libro quarto de gestis Alexandri magni optime describit. Ipsa quippe montuosa pmaxime est. Et propter estum ac ventos fructuum inops esse phibetur: in ipsa tamen celeberrime vrbes esse referuntur. pferunt ipsa Persipolis et Pasargadas ac plurime alie que sunt in Sabijs superioribus partibus eiusdem regionis. Inter persiam autem et Susam que ab Arphaxat medorum rege magnis structuris edificata fuerat. Quedam montana prerupta interiacebant: quam postea Cambises regis filius suo adiecit imperio: eius autem imperium et si aliquando pmaximum fuerit: postea tamen a Macedonibus parthisq; diminutum et dilaceratum fuit. Perse autem a Nembroth gygante primum edocti pro deo Solem et ignes coluerunt: et Lune minerueq; sacrificauerunt. sed nunc relictis ydolis illi Mahumeteam legem sequuntur. Persica autem poma vt Plinius libro. xv. ab hac auecta ferunt. Illustrat adhuc persipolis regio seu ciuitas beatissimi Beorgij martyris triumpho.

Anaximander

Anaximenes

Anaximander philosophus et medicus celeberrimus primo milesijs et Taletis auditor ac in eius scola successor his temporibus (vt Eusebio placet) floruit. Qui cum primus celestia docuisset: etiam primus horostopia fabricauit ac maris et terre circuitum primus descripsit. netnon et materiales speram construxit. Et propterea Plinius libro scdo eum peritissimum astrologus dixit. Obijt deniq; sexagesimo quarto vite sue anno. Fuit et alius Anaximander milesius historicus non ignobilis de quo Laercius scribit.

Anaximenes philosophum pariter et phisicum Anaximander hic habuit discipulum: et quidem clarissimum. Qui principium aerem dixit et infinitum moueri sydera non supra terram sed circa ipsam. Obijt vero (vt Laercius ait) ea die qua et Sardis capta fuit.

Edras

Neemias

Bardocheus

Edras vir sanctus atq; doctissimus velut al-
ter Moyses in populo venerandus habitus est. Hic
primus de babilone cum ceteris venit: sed iterum
paterna sollicitudine motus rediit ut presertim lucrifaceret:
et secum adduceret. tunc autem isto legem ceterosque libros
sanctos repavit, quos combusserant caldei: felix testa-
mentum orbi relinquens. novos et faciliores apices in-
venit: que in spiritu sancto feliciter peracta. venit iterum
hierusalem cum multitudine magna regalibus privilegiis: ut
doceret populum. Obijt in senectute veneranda sepultus
ibidem.

Cyrus fuit consobrinus Astyagis quem dedit ei re-
gnum. Ambo autem victi sunt a Cyro qui fuit rex per-
sarum: et transtulit monarchiam ad persas. Ba-
bilone victi. Bathasar interfecit. Daniele magnifi-
cavit. Israel remisit in iudeas ut templum reedificaret.
victus tamen benigne Cyro perdidit. Astyagi regnum
hircaniorum et dario medorum concessit.

Neemias fuit pincerna Artaxerxis regis persa-
rum missus ab eo ut instauraret murum hierusalem
edificavit eam in angustia temporis. Hic fuit vir benignissi-
mus ac devotione precipuus: qui cum opus domini expleisset
miraculose ignem sanctum repererunt et murum dedicaverunt
Rediens ad regem iterum reversus est hierusalem et mortuus
est. ibique sepultus iuxta murum quem edificavit.

Cambyses filius Cyri scorus persarum rex sexagesi-
mo captivitatis anno regnum accipiens regna-
vit annis. 8. qui ab Esdra artaxerxes: vel assuerus no-
minatur in libro iudith: Nabuchodonosor a patre vo-
catur. Hic interdixit ne hierusalem et templum reedificaret
Is enim imperium suscipiens militari gloria atque iusticia
cum quadam crudelitate mixta in suos deserviens patrem
superavit. Ethiopes subegit: et multas provincias suo
adiecit imperio: plerumque in bella per holofernes gessit po-
stea in egiptum accedens cuius cunctos vastavit fines. et
ibidem Babilonem condidit aliam. De Cambise valeri-
us in sexto refert: quod iudicis male iudicantis pellem de-
trahi fecisset selle iudicarie ubi filium suum iudicem con-
stituerat apponi precepit.

Iste Bardocheus vir sanctus clarus habetur in to-
to regno persarum: tempore sue exaltationis fuit
295. annorum secundum computationem latinorum.

Smerdis tercius persarum rex octavo et sexagesimo iudaice captivitatis anno: Cambise in syria mor-
tuo sine liberis: regnum regnavit mensibus septem: patizetes quem Cambises rebus suis preceperat fra-
trem suum nomine et facie similitimum regem declaravit. et priorem occiderat. propter quam fraudem darius histia-
spis filius confestim coniuratione facta: alterum Smerdim et eius fratrem Patizetes trucidavit. Et ipse per
triduum persarum rex constitutus est.

Judith holofernes

Holofernes princeps militie Nabuch. Cambisis multas ter-
ras domino suo subiugavit. et tandem venit ad bethuliam:
et ibi a Judith muliere interficitur in cubiculo papilionis sui
et omnis eius exercitus fugatur. Fuit autem Judith vidua muli-
er prestantissimi animi et incredibilis aspectus et postquam holofernem pri-
ncipem obruncasset. tanto in precio habita est apud iudeos ut cunctis
diebus vite sue omnibus iudeis preferretur: et triumphali laude prope-
tuisque preconibus celebraretur. Et cum centum et quinque annos com-
pleisset moriens apud virum in betulia cum ingenti luctu et pompa
sepelitur.

Babilonia nova condita a Cambise in egipto.

Monarchia Regum persarum Darius

Cyrus

Cambises

Smerdis

Linea Cōsulū Ro-
maonū

Brutus Tarquius collatinus

Valer' publicola Postum'

Largus dictator

Decem tribuni

Marcus Seneus mauius

Valerius

Anno, cc. xxiiij. ab vrbe condita exactis regibus romani loco eorum
consules instituerunt qui annua exercerent imperia. ne tractu tēpo-
ris erigerentur in superbiam. Quorum precipui hic annotantur ex
quibus primi duo habuerunt bellum cum porsemia rege etruscorum. Bru-
tus vero duos filios habuit qui reuocare volebant regem quos virgis ce-
fos securi percussit. Collatino sublata est dignitas. quia ne nomē Tarqui-
ni in vrbe esset.

Sibylla Cumana que fuit tempe Tarquini
prisca vestita aurea veste. librum apertum
altum in manu gestans et librum in sinistra ha-
bens super genu capite discoopto dicit sic. Ma-
gnus ab integro seculorū nascitur ordo iam reddit
et virgo redeunt saturnia regna. Jam noua pge-
nies celo dimittit alto. Tu modo nascetur puero
quo ferrea primū. Desinet ac toto surget gēs au-
rea mūdo. Casta faue lucina tu' iā regit appollo.

Esti duo vicerunt sabinos et de eis triūpha-
tum est. et Valerius fataliter mortu' paup.

Anno vrbe condite. xxv. romani bello sa-
binorum cōsternati creant dictatōrē. cuius
auctoritas et potentia consules preiret. et est no-
men officij dignioris.

Este. L. Manili' Lelij manilij filius. bellus
cum gallis inchoauit. percussorq; gallo qui eū
ad singulare certamē prouocauit. torquem aure-
am de collo eius tulit suoq; imposuit. Qu' dictus
est torquatus et torquati cognomē suis posteris
obtinuit.

Galli Senones gens natura feror morib'
incondita. ob hoc ipa corporū mole ac ar-
mis ingentibus adeo omni genere terribilis fu-
it; vt plane nata ad hominū interitū vrbium stra-
gem videretur. deinde totam vrbē igne ferro ma-
nibus exequat sex mēsis barbari; et Manili'
nocte subeuntes clangore anseris excitat' a sum-
ma rupe deiecit.

Popilia virgo vestalis ob crimen stupri vi-
ua defossa est.

Tempore illorum duorum fuit bellum ve-
gentinum in quo tot ceciderunt de victori-
bus romanis quot de victis.

Sibylla cumana

Manili' torquatus

Popilia vgo vestalis

Dictature dignitatis institutō

Anno post exactos reges anno (vt Eusebius habet) Rome noua
dignitas scilicet dictatura creata est. et equitum magister. qui di-
ctatori in omib' obsequeret et largū als lerciū dictatōrē primū et
Sp. cassiū magistrū equitū scribit. Instituit' est itaq; dictator vt auctorida-
te et potētia cōtra hostes cōsules prederet. Eo maxime qz porsemia clu-
sij rex (ea ciuitas thusta erat) armis Tarquiniū supbum reducere conat' es-
set. qd ne fieret dictator obstitit. Verū pace cōfecta in amicitiam ppli Ro-
mani porsemia sumis recepit' honorib'. Quinci' cincinat' prestantissim'
postea dictator cū agriculture operā daret: a senatu rogat' : puluere ac su-
dore absteris: dictature dignitatē inuit' suscepit. Is nedū romanos obses-
sos sed hostiū quoq; exercitū superatū cū innumerabili preda romam per-
duxit. Sic expeditioe finita redijt ad boues: victoriāq; qsi securā tenens.

Ab isto valerio consule ciues exules seruiq; fugitiui inuasert' ca-
pitoliū et incenderūt. Et tam atrox fuit bellū: qz ipse consul fuit occi-
sus: Publicola quoq; roman' patric' cui publi' valeri' ppiū nomē ante
fuerat. Et ipse p hoc tēp' expulsis Tarquinijs vna cū bruto in locū collatini
consul est success' de quo sup. Is comissa pugna in quo brut' occubuit ipse
de Tarquini' exercitū quindecim milia et trecetos viros interfecit qua victo-
ria prim' ex cōsulib' in curru inuect' triūphauit: que res pulcherrimū spe-
ctaculū plebi sine vlla inuidia p'bit. fuit aut magne iusticie et eqtatis vir.

Marcus Curci

Aracus Astrologus et poeta clarissimus cum endoro ut ait Augustinus vniuersum se numerum stellarum comprehendisse et scripsisse iactauit. quos (inquit aug⁹) illa continet auctoritas que dicit ad abraham. Aspice stellas et numera eas si potes. gen. xv. Quomodo enim diuine rerum possunt cum non omnes possunt videri. Cui astrologie non ignarus esset. De astrologia libri scripsit elegantissimum dicente Cicerone li. primo de oratore. Costat inter doctos homines ignarum astrologie ornatissimis atque optimis versibus. Aracum de celo stellisque dixisse et conscripsisse.

Aracus

Os inferni in medio vrbis vasto hyatu horribiliter apparuit viui hominis sepulturam interpretantibus auruspiciis expetebat. Rome enim (ut Lium ait) siue interemptu seu alia aliqua vi fori ferme specu vasto collapsum in immensam se aperuit altitudinem. quam voragine nullo videbat posse impleri materia. Tum Marcus curcius eques romanus bello egregius eo audito. templa deorum que foro illi imminuebant intuens. Equo maxime ornato insidens zelo patrie armatus se in hyatum misit. qui mortuo statim hyatus obturatus est.

Esopus

Esopus adelphus poeta fabulator clarissimus. claruit tempore Cyri regis persarum. Fuit autem grecus de ciuitate Attica: vir ingeniosus et prudens. qui composit fabulas elegantes quas romulus postmodum de greco transtulit in latinum. et filio suo Libertino direxit. In quibus docet quid obseruare debent homines. Et ut vitam hominum ostendat et mores: inducit aues. arbores. bestiasque loquentes per probanda vita cuiuslibet fabula. quas qui diligenter inspexerit inueniet ioca. loca apposita que et risu miscent et ingenium acuant. Hic primo anno Cyri regis persarum fertur fuisse pemptus. Nouissime eas fabulas omnes vna cum ipsius Esopi vita Rinuti quidam eruditus vir: ad Antonium tituli sancti Crisogoni cardinalem latinis accuratissime fecit.

Decem virozum rome electio

Dodecimo Artaxerxis regni anno. ccc. et altero ab vrbe condita. C. menenio et P. sextilio capitolino consulibus. Romanis placuit quod consulare imperium cessaret: et eius loco decem viri deligerentur: per quos sine puocatione omnis regeret ciuitas. leta eius ingratius tempore (ut Lium ait) nimium luxuriare incipientes. ciuitas eius res lapsa est. Quia post annum exacti sunt ob facinorosa Appij claudij.

Leges duodecim tabularum

Romani cum hucusque legem non haberent magnaque inter tribunos et consules de legislatore orta est disceptatio. tercio decimo regni Artaxerxis anno legatos athenas miserunt. Qui non solum ab athenensibus Solonis leges obtinerent. verum etiam ex alijs grecie ciuitatibus mores institutaue romani perferrent. Ac sic ab eisdem legibus traditis scilicet decem tabularum. Romani postea duas addiderunt. unde et postmodum illa decem tabularum famosissima emanauit lex ut habet. ff. de ori. iu. l. ij. et dis. vij. c. ij. Ordinataque erat in. xij. tabulis tota iusticia.

Tribuni et ediles Rome creati

Quartam seditionem bonorum cupido excitauit. ut plebei quoque magistratus crearentur. Fabius ambustus duarum pater: Alteram sulpitio patricij sanguinis dederat. alteram plebeio. Tribuni igitur plebis sextodecimo regni Artaxerxis anno rome creati sunt. Quod quidem tribunatus officium et si magistratus dignitatem non haberet. maximi tamen momenti in republica fuit.

Veturia romana

Veturia Coriolani patricij romani mater per hoc tempus tam senex laudabiliter opere annos suos in viriditate traxit perpetuam: quia filium suum qui inferissime urbem obsidebat: quem legatorum maiestas et pontificum reuerentia nequiverant ipsa ab ira retraxerat durissima: et eius propositum vertit in bonum. Nam relinquens obsidionem ciuitatem liberam dimisit. Ob cuius mulieris beneficium: ne ciuitas ingratitude argueretur ex Senatusconsulto ad perpetuam rei memoriam eo in loco quo hec veturia filij iram moluit templum et ara fortune constructa sunt in super cum nullus usque in id tempus vel modicum a viris mulieribus prestaret honorem sancitum est ut mulieribus homines semper assurgerent et in via eis cederent quod nunc usque apud nobiles seruatur. Et quod eis liceret uti auro et purpurea veste aureisque fibulis et armillis nec immerito cum suis precibus steterit romana libertas.

mulieres hono

Monarchia Regum persarum
Darius histapsis

Xerxes

Artabanus

Artaxerxes

Democritus philosophus

Heraclitus

Darius histapsis filius quartus persarum rex anno septuagesimo captiuitatis: persis regnare cepit. Is cum alijs sex nobilibus Smerdimz patizetem magum ei⁹ fratrem trucidauit. Conuenerunt de regno persarum. Cuius equ⁹ sequenti die in ortu solis hynnitu ante regiam prius emit teret ille persarus rex habet. Darius Debaris stabularij sui solercia effecti: vt ante omnes hynnitu equ⁹ ei⁹ primo daret: quo facto: euestigio rex creat⁹ est. Regno suscepto Atosam cambysis filiam duxit uxorem. Ex qua pter xersem etiā alios genuit filios. Dedit potestatem zorobabel vt iudeos in hierusalem reducere posset et vasa reddi iussit: z p edificatione templi viginti argenti talēta p singulos annos iudeis darent. Ideo templum edificarūt. Verū anteq̄ e vita discederet egiptus ab eo defecit.

Xerxes darij ex Atosa filius quintus persarū rex: Centesimoquarto iudaice captiuitatis anno: psis regnare cepit. Et regnauit annis. 20. Is voluntatis p̄ne colendi deum israel: heres apparuit. Iudeis liberaliter vtens. Esdre sacerdoti amicissim⁹ crudelitatē z seuiacie paterne successor. Recepta egipto que a patre defecerat cū vniuerse asie potiret: innumerabili exercitu grecie bellū intulit. Athenas incendit: et infinitas strages dedit. Tandē leonide Spartanorū ducis solercia duob⁹ acceptis vulnerib⁹ fugiēs: qui pri⁹ mare nauib⁹ strauerat: in piscatoria scapha vix trepid⁹ aufugit. Et nō multa post ab Artabano ei⁹ p̄fecto spe regni potiundi interfectus est.

Artabanus sextus persarum rex psis regnare incipiens: regnauit mensibus septem. Qui p̄ anno computantur: hic xerse rege trucidato: cum essent ei duo filij nomine Darius z Artaxerxes: Juniore in maioris necem sollicitauit: Affirmans illū p̄rium obruncasse patrē. Magabus autē huius sceleris consci⁹: Artaxerse filio rem postea pdidit omnē. Is cōuocans omnes armatos: numerū militū recensurus: vbi Artaban⁹ inter eos astitisset: Artaxerxes se breuiore simulat habere lorica q̄ deceret: iubens secus cōmutare. Quo nudato euestigio cū septē filijs eū transsodi iussit: atq̄ ita Artaxerxes egregi⁹ iuuenis cedē patris: necemq̄ fratris z seipm ab insidijs vindicauit.

Artaxerxes septimus psarum rex regnauit annis. 40. Hic omnium hominum pulcherrim⁹ fuit: sed tanta ei erat brachiorū longitudo vt genua contingeret: et p̄terea longimanus dict⁹ est. Qui tributa persis p̄mis instituit. eo q̄ maximā impensaz auri atq̄ argenti in edificijs constituisset: vbi tributa et que exigebat recondere posset ad bene rei administrate monumentuz Et cum pacis auctor z conseruator haberef: Idcirco ab omnib⁹ amari promeruit. Esdras quoq̄ sacerdos et dei p̄beta clarissimus elegantis memorie eius imperium insigne reddidit. Neemias quoq̄ eius z Darij pincerna fuit.

Democritus abderites philosophus p hoc tps floruit: is primo quosdam magos caldeos audiēs: adhuc puer theologiam ac Astrologiam optime didicit: deinde vt Geometriam p̄ciperet in persidemz ad mare prexit: postq̄ etiam ad cognoscendas res diuinas in Caldeam athenasq̄ se trāstulit: vbi a nullo cognitus ip̄e Socrate cognouit. Tandē doctissimus in patriam reuersus: patrios agros z innumerabiles opes reipublice sue cōcessit. *Studo Libris* Satius dicens eum paupertate studiorum libertate letari: q̄ opum seruili cura vaxari. Nam in hortulo suo iuxta vrbis muros ad contemplandas rerum naturas se contraxit: vbi z nature secreta subtili⁹ rimari posset (sicut Cicero in quinto tuscul. questionū refert) Oculos sibi ipsi effodit vt vegetiores cogitationes haberet. Aut ne videret bene esse ciuib⁹ malis: vixit annos. c. et. 9. Ex eius sententijs hanc optimā habemus. Conuenientius est vt parcitatem in tuo serues q̄ luxum in alieno: parcitas em̄ necessitatis remedium est.

Heraclitus philosophus asianus cognomento Scotinus hoc tempe in precio fuit. Cui⁹ libri adeo obscuri fuere vt a philosophis vix intelligerētur. vnde et p̄pter eorum obscuritatem heraclitus dictus fuit tenebrosus. Qui cuz in vltimo vite a discipulis quereret: vñorabile quid in medium p̄ferret. Nihil respondit: sed digitum voluēs significabat omnia inferiora in cōtinuo motu esse. Hic (vt Macrobius refert) dixit animam esse scintillam stellaris essentie.

Themistocles

Aristides

Anaxagoras

Empedocles

Sapho poetissa

Zeus heracleotes et Parrasius pictores

Themistocles atheniensis p̄bus: et navalis belli clarissimus ac sapientissimus dux his t̄pibus: tam sciētia quā rei militaris gloria inclit⁹ et clar⁹ habit⁹ est. Cui⁹ consilio par̄ta est victoria in maritimo prelio: sup̄ato xer se ab atheniensib⁹: Cū adhuc puerul⁹ esset: natura prudens: eximia semp cogitabat. Cū a disciplinis p̄cipiendis animū laxare licebat: nō ludis aut inercie sed cōponendis oratiōib⁹ sese dedit. Glorieq; cupiditate incensus cupiens sibi vrbis principatum vendicare. Cum eum quidam consulere de filia: an eam daret pau peri sed ornato: aut locupleti probato vxorem. Malo inquit virum pecunia: q̄ pecuniam viro indigentem.

Aristidem p̄bum atheniensem virum vtiq; disertissimum per hec t̄pa floruit. Hic Cicero in tercio de officijs tradit. Erat autem tum omnis virtutis tum iusticie in his que ad cōem referunt vtilitatem: ex quibus iusti nomē assecutus est: huic plato tantū tribuit vt p̄ ceteris clarissimis qui athenis claruerunt eū solum laude dignum censuerit. ferunt hunc ita inopem mortuum fuisse: vt suo sup̄tu efferrī ad tumulum nequiverit.

Anaxagoras p̄bus etiam hac etate in Clazomeno asie oppido inclitus fuit. Qui cum diues admodum esset studēdi desiderio ductus: patrimonium omne suis concessit: et in longinquas partes secessit. Post multa vero tempa reuersus cum suas possessiones desertas vidisset ait. Non essem ego salu⁹ nisi iste perisset. Euidā dicēti. Nōne tibi patrie cura vlla est: respondit. mihi patrie cura est: et summa quidē atq; ita dicens: digitū celum versus extendit. Interrogat⁹ ad qd factus fuisset. Ad contēplandum inquit solem et lunam et celū. Hic audita morte filij illi qui nūciauerat ait: nihil noui nūcias. Ego em̄ ex me natus sciebā esse mortalem. Cui⁹q; annis. 72. vixisset ab atheniensibus in carcere positus: e potō veneno interijt quia solem lapidem ignitum dicebat: quē illi pro deo colebant.

Empedocles p̄bus Atheniensis his tempibus laudat⁹: qui adeo canendi pericia edoctus erat. Quia cum bos potē eius iuuenis quidā furibund⁹ inuaderet eo qd patrem ei⁹ accusatione damnasset: ita dulciter canendi modum inflexisse dicitur: vt iuuenis iracundiā temperarit. Hui⁹ autē hec fuit sentētia. Tria sunt (inquit) in tota rerum varietate scz affluentie mobilis contempt⁹: future felicitas appetitus: et mentis illustratio. Quoz primo nihil honestius: scdo nihil efficacius Tercio nihil de ambozum adeptione compendiosa efficacius. Descripsitq; deus Deus est spera cuius centrum est vbiq; et circūferentia nusq;. Arbitratus deniq; animas immortales se incendijs dedit.

Sapho lesbia ex Mitilena vrbe oriunda altera poetrix. hac etiā temp estate inclita fuit: honestis et claris parentibus orta: Adeo generose fuit mētis vt etate florens et forma: non contenta solum litteras iungere plurimas sed ampliori seruore animi ingenijq; suasa viuacitate conscenso studio vigili p̄ abrupta parasi vertice celso se felici ausu musis non rennuentibus immiscuit: quid multa eo studio deuenit vt vsq; in hodiernum clarissimum suum carmen testimonio veterum lucens sit. modulos lyricos expromere non dubitauit. Et p̄pterea illi erecta fuit statua enear suo dicata nomini. Et ipsa inter poetas celebres numerata. Et tamen opera maiorum negligentia amissa sunt.

Zeus heracleotes maximus pictor et ip̄e etate hac (vt Eusebius habet) inclitus fuit. Qui plinio teste lib. 35. naturalis historie: peniculū ad magnam gloriam perduxit. Opesq; tantas acquisiuit vt institueret donare opera sua: eo qd nullo precio satis digno p̄mutari posse diceret. Pinxit autem vt idem Plinius ait. puerum vuas ferentē ad quas aduolarent aues: processit iratus operi: et dixit. vuas melius pinxi q̄ puez. Nam et si hunc consumasset aues ipse timuissent. Idem etiam scdm Quintilianum vmbrazum inuentor perhibetur. Parrasius quoq; hac etate summus pictor cum predicto Zeuside in certamen descēdit. Et cum zeusis detulisset vuas tanto decore pictas vt aues aduolarent. ip̄e lintheum aibus pictum detulisse traditur. Ita veritatem representantis vt zeusis alitum iudicium efflagitaret. Sed tandē remō lintheo et ostensa pictura atq; errore intellecto palmam ingenio pudore concesserit parraso: quoniam ip̄e aues fefellisset.

Quinta etas mundi

Tolosa p̄uincie Gallie transalpine vrbs. a quodam Toloso troyano iacta sunt eius fundamenta. Quam cum romani cepissent illuc colonias deduxere. Et amphitheatro Capitolio alijsq; edificijs e quibus aliqua adhuc extant ornatam reddiderunt. Hec Narbonensi ciuitati ab Enee socijs condite finitima est: et in aquitania haud longe a Conciatibus populis in qua paulus discipulus Sancti Pauli miraculis quiescit in pace. Metropolis ciuitas est. eijs iohannes. xxij. pontifex Archiepiscopatum primo cōcessit. Atq; ex eius castellis in ciuitate sex erexit. Et eidē Archiepiscopatu subiecit: vt haberet Tolosan⁹ archiepiscopus: quibus cum dignitate p̄esset francorum regi subdita: qui in ea bonarū litterarū gymnasiū etiam constituit. In ea corpus sancti Saturnini ⁊ aliquorum apostolorum reliquie summo venerantur honore. Is eiusdem vrbs primus episcopus a paganis tentus atq; e summa capitolij arce p̄ omēs gradus precipitatus capite colliso excussoq; cerebro et omī corpe dilaniato dignā ibi xp̄o exalauit animā.

Turo quoq; Gallie p̄uincie metropolis ciuitas a bruto brittanorum rege condita est. Quā a turano eius nepote ibidem a Gualfredo aquitanorum duce in prelio interfecto Turonē nominauit: ea siquidem celebris nunc ciuitas est: ligeri enim flumio abluitur. Qui Bituriges ab hedius diuidit: et ab oceano sursum navigationem habet. A qua non parua comoditatē ciuitas ipsa percipit: hic quippe cum Archiepiscopalis sedes existat: vndecim suffraganeos continet. Quir̄ pro maiori parte in Celtica sunt: et ex maiori parte in Brittanie citerioris ducatu nomen retinens. In francorum regno sita est. Ipsa cum multarum rerum opulentissima sit habita: etiam non ignobiles continet edes. Habuit hec ipsa ciuitas plurimos celebres viros omni virtute et sanctitate insignitos. Inter quos diuus Martinus eiusdem episcopus sanctissimus fuit. qui tante sanctitatis extitit pontifex vt trium mortuorum meruerit esse suscitator. Atq; alium nomie perpetuum habuit episcopum admirande sanctitatis virum.

Tolosa

Mediolanum

Mediolanū ciuitas potētissima apud insubres toti⁹ Cisalpine gallie metropol⁹ & vrbiū ceteraz. **M**ater Originē habuit: quā **L**iu⁹ patauin⁹ & **T**rog⁹ pompey⁹ narrāt a gallis qui duce **B**rēno in yta-
liam ascēderāt populiq; loca incolētes in quib⁹ est edificata **I**nsubres appellabāt impante assue-
ro persarū rege a gallis senonēsib⁹ nō cōdita vt multi astruere: sed aucta & instaurata fuit. **E**ā tñ **J**osue he-
breoz iudicis tpe aliq̄ pmo conditā fuisse dicūt. **E**t tpb⁹ troyanoz clarissimā fuisse. **C**ū **S**icambri germa-
nie ppli a sicambria pami sorore dicti tpe **S**ampsonis occupat⁹ germanie puincijs **M**ediolanū versus ho-
stili anio aciez dirigētes **J**uliū insubriū regē obuiū habuerūt. **C**ū quo pace cōfecta federa pcussere vt vn⁹ po-
pul⁹ & vnū efficeret regnū: fuit tamē vsq; ad **B**rennū ducē haud ciuitas mag⁹. **E**t⁹ aduentū mirūimmodū:
aucta & instaurata. **C**ū antea **S**ubria & **M**esoptia rē. dicta fuerit. **M**ediolanū qđ mltōz animū circūdata ap-
pellata ē. **S**cribit **L**iu⁹ exercitū romanū tūc p̄mū vltra paduz fuisse ductū: & gallos insubres aliquot plijs
supatos in deditiōz tūc p̄mū venisse qđ quidē ad annos rome vrbis cōdite. cccc lx. fuisse videt. **C**laudius
marcell⁹ deinde boios & insubres gallos subegit & triūphauit. **P**ost quē triūphū vrbs **M**ediolanē⁹ p an-
nos ferme quīgētos pacatissima altera roma cognomiata: adeo flores fuit. vt illā p̄ncipes romani (quo ad
poccupatiōes licuit) inhabitauerint. **N**erua trayan⁹ **A**drian⁹ maximian⁹ philipp⁹ rē. **E**mporiū certe toti⁹
longobardie fuit: & agrū vniuersus in oī bonitate feracissimū habet. **E**am hercule⁹ maximian⁹ menib⁹ or-
nauit: murū scđm adiecit & vrbē ampliauit. **E**t ex suo noie herculeā appellauit: in honore herculis phanum
struxit: qđ nūc diuo lauretū extat dedicatū. **P**ost tā diurnā felicitate p̄mas habuit molestias beato **A**m-
brosio adhuc supstite **A**rrianis infestantib⁹. **P**aulo post attila ytalīā ingressus **M**ediolanū diruit: **I**nstau-
rataq; parū quietuit: a longobardis ea vrbs maxis molestijs agitata est. **I**llis a karolo magno domit⁹ p an-
nos sexagita & trecetos floruit: quousq; **F**rideric⁹ barbarusso impator eā solo eq̄uit. **D**einde **M**ediolanēses
a parmēsib⁹ & placētinis adiuti: tanto patriā reedificauerūt anioz ardore: vt intra triennū. ditior. potētior
frequentiorq; solito facta videret. **I**nde mirabile habuit incrementū **M**ediolanū em phisico nālī situ suo ab
incedijs caumatū & frigoz rigorib⁹ eq̄liter abesse **A**lexāder q̄nt⁹ noie summ⁹ pontifex scribit & p̄pterea lo-
cum toti⁹ orbis tempatissimū aeremq; serenissimū & aquarū in puteis & fontib⁹ salubritatē obtinere. **Q**uā
tamē lac⁹ pulcherrimi decē & septē: & sexagita quoz flumia terre supficiē irrigāta in illi⁹ agro repiant. **P**or-
ro ciuitas hec quātū temploz magnitudie: regalū domoz amplitudie: clarissimoz edū nobilitate: & vicoz
p̄bitate: necnō & oīm artū bonitate floruerit n̄raq; etate floreat: tū potētissimoz dñoz ducali maiestati ob-
sequētū: tū vtriusq; sex⁹ cōuberniū religiosoz inhabitantiū. **A**c caterua hui⁹ vrbis equestris ordinis vi-
rozū ac doctoz necnō & armoz & pannoz & oīm sariā vestimētoz fabrica & mercatura declarant. **D**icit p̄scri-
ptus pōtifex **B**arnabā pauli cōdiscipulū p̄mū fuisse mediolanē⁹ eccie ep̄m. **C**ui paulo post successerit **B**ea-
tus **A**mbrosi⁹ doctor eccie celeberrim⁹. **A** q̄ sc̄tus **A**ureli⁹ augustin⁹ doctor & ip̄e excellentissim⁹ in ip̄o **M**e-
diolano ad fidem xp̄i conuersus est: duces postremo castrū supbissimū in ea & hospitale celeberrimum cum
templo beate **M**arie virgini dicatū edificauerūt. **A**c alijs q̄ plurimis exornarūt.

Xerxes

Darius notus

Assuerus

Ochus

Artanus vel argus

Darius

Xerxes ei⁹ nomis scōus: Octau⁹ psarum rex regē
uit duob⁹ tm̄ mensib⁹: p⁹ quē Sogdian⁹ nonul
regnavit mētib⁹. 7. de quib⁹ ob tps breuitatē nil me
morie dignum habem⁹.

Ille iesus fili⁹ syrach natiōe hebre⁹: librū q̄ ecclia
stic⁹ dicit edidit. quē hebrei panarethos vocāt a pan
qd̄ est totū. z rethon qd̄ est virt⁹: quasi tot⁹ virtuosus
In quo de oī virtute tam theologica q̄ politica pul
cherrime tractat. Quē ideo ecclesiasticū noīant: Eo
q̄ de morib⁹ tot⁹ ecclesiastice discipline religioseq̄ cō
uersatiōis magnā curā habere visus fuerit.

Herodot⁹ grec⁹ hystorie⁹ omib⁹ grecis p̄ferend⁹
Dea tēpestate hystoriaz libros edidit. q̄s cū athe
nis in cōcilio legisset p̄rimū honorat⁹ est qui vt Qui
tilian⁹ ait. Dulcis z cādid⁹. Plin⁹ li. 12. nālis hysto
rie dicit eū scripsisse hystoriā.

Darius cognomēto nor⁹ decim⁹ psarū rex: regna
uit ānis. 29. Hic inito impio p̄tra Atheniēses grauif
suma mouit bella. Ideo p̄uersi in fugā nec deinceps p̄
sis occurrere sunt ausi: Et⁹ regni anno decimo egip⁹

Sophocles atheniēsis poe⁹ Tab eo discessit.
Sta tragic⁹. Quē cicero ob ingenij magnitudinē
diuinū poetā appellauit. Is vltimis vite sue diebus
tragediā in certamie ad iudiciū peritorū miserat: z in
tellexerat q̄ victor esset. p̄ gaudio expirauit.

Artaxerxes ei⁹ nois scōus cognomēto Memnō
quē hebrei Assuerū noīant vndecim⁹ psarū rex
regnavit ānis. 40. Darius fili⁹ potētissim⁹ sup om̄s q̄
an̄ eum fuerūt. Cui⁹ regnū ab india vsq̄ Ethiopiā su
per. c. xxvij. puinciās fuit. Tercio regni sui āno grāde
cōiuuiū p̄parauit z subiectos magnifice paut in tab
naculo mirabili. Reginā vasti cū venire recusasset eas
abiecit. Et honorē bester p̄buit: z in locus ei⁹ p̄ regi.

Artaxerxes terci⁹ qui z och⁹ Assue⁹ na habuit.
Ari ex bester fili⁹ duodecim⁹ psarus rex regnavit
annis. 26. vir certe seuus atz imanis vt suis facinori
bus eternā sibi apd̄ psas coparet memoriā. Hic Nec
tanabo egip⁹ rege i ethiopiā pulso ad suū reuocauit
regnū. Hic suoz cōiuratiōe verit⁹: cognatoz cede: p̄i
cipūq̄ strage: totā impleuit regiaz: nullo sanguis aut
sexus etatisue habito respectu. verūtamē diuinā non
eualit vltionē. Quia a suis obruncat⁹ fuit.

Arsan⁹ ochi regis fili⁹. 13. psarū rex regnavit an
nis. 4. Genuit aut̄ filios multos de quib⁹ hero
dot⁹ memit: de eo aut̄ nil memorie dignū habet. Ja
dus vero sext⁹ iudeoz pontifex hoc ip̄o āno in tē mor
tui iohānis pōtifis p̄ris pōtificatu succedēs. sedit an
nis. 50. vir certe bonus. z pacis amator.

Darmenides p̄bus atheniēsis cōsortia hoim fu
giens in rupe caucasi montis consedit. Et logicaz
primus inuenit. Hic zenonis p̄ceptor extitit.

Dari⁹ Arsani p̄dicti regis fili⁹ vltim⁹ psarum rex z
ipse primo anno regni Alexandri psarū regnū acci
piens regnavit ānis. 6. Hic cū potētissim⁹ effz: ne regie
maiestatis honor deesset: bellū cū Alexandro magno va
ria fortuna gessit. Tandē ab eo vict⁹ z superat⁹: z a co
gnatis turpiter occisus. vitā pariter cū psaz regē finiuit.

Melissus p̄bus ex Samo insula origine ducēs. Parmenidis auditor: quēz
Aristoteles psepe nomiat: magna virtutis sue documenta edidit.

Brenus Senonēsiū gallozū dux. Monuchi angloz regis filius. 13. assue
ri psarū regis anno cū exercitu trecetoz milū Gallozū relicto p̄prio solo
ytaliam venit. Et expulsis veterib⁹ iuscis: eozūq̄ vrbib⁹ occupatis multarū vr
biū (policrate ac iustino testib⁹) fundamēta iecit. vt mox dicitur.

Iesus filius sirach

Herodotus

Sophocles

Parmenides

Melissus

Hippocrates medicus

Hippocrates filius Eraclidis vt Galienus primo regis acutorum (licet qui
dam scribat asclepij) filius: et pitagore discipulus: oim medicorum princeps: in
insula Choo genitus p hoc tps clarissimus habitus est. Hic medicinā lon
go tempore pditam reuocauit in lucem. que quingētis annis post esculapij mortē
latuerat. Is voluptates omnes admodum detestabatur: discipulos suos vt diu
Hieronimus scribit iuramento astrinxit vt silentium seruarēt: vt mansuetudinē in
habitu moribusq; ostenderēt: fuit (vt ferunt) corpe paruus pulcher forma: grandī
capitis. tardiq; motus multe cogitationis. tarde locutionis: et modici cibi. Vixit
autē annis nonagintaquinque. Cuius hec fuit pulcherrima sentētia. Qui vult liber
esse: non cupiat quod habere non potest. Qui vult habere qd cupit: cupiat qd ha
bere potest. Qui vult in hac vita pacifice viuere: similis fiat illi qui ad conuiuium
inuitatur. Qui de omni appposito gratias agit: et de defectu rerum nō murmurat.

Zeno philosophus

Zeno philosophus actiensis ex cypro greca ciuitate fenicibus frequenter
accolis. fuitq; napsi (sive vt alij dicunt demetri) filius. Appolonius autem
Lyrius dixit eum gracili corpe fuisse: statu procero et atra cute. Unde illū
Chrysippus palmitē egyptium vocabat. Crura habuit turgida et imbecilla atq; in
firma: ob quod teste pseo multas cenas declinauit. Vescabatur libeter sicub⁹ recē
tibus et ad solē passis: auditor fuit cratis. Stilpionē etiam et xenocrate decennio
audiuit: fuitq; vna cum Cytheo philosopho stoyce secte auctor: quorum sentētia fir
it. Id summū bonum qd honestum est. Nihil dicit ad recte viuendū ei in quo vir
tus est. Tanto in honore apud atheniēses habitus est: vt apud eum clauēs urbis
deponerētur. Ornaueruntq; ipm aurea corona et imagine erea: hoc ipm et sui ciues fe
cere. Habuit auditores eximios: inter quos antigonus cum ibat athenas ei⁹ erat
auditor: cui et aliquando epistolam scripsit. Hic adolescētulo cuidam inepta mul
ta loquētī ait. Ideo duas habemus aures: os autē vnum: vt scilicet multa audia
mus: et pauca loquamur. Nonagesimo etatis sue anno decessit incolumis integer
ac sine morbo.

Socrates pbis

Socrates atheniēsis philosophus clarissimus ex pago alopecēsi filius sophro
nisci marmorarij: et phanerete obstetricis filius. fuitq; vt quidam ferunt
Anaxagore primum auditor: postea Archelai cui in scola successit magist
terq; Platonis et pimus ethice inuentor his tempibus floruit: philosophiam enī
vt Citero scribit euocauit e celo et in vrbib⁹ collocauit: demostq; introduxit. et coe
git de vita et moribus rebusq; bonis et malis q̄rere. Quā obre vt scribit Solin⁹
non solum consensu hominum verū etiam appollinis oraculo fuit sapiētissimus
iudicatus. fuitq; orator p̄mptus et acer: et p̄mptus teste fauorino cum Eschino di
scipulo oratorie artis campos apuit. Qui ad acquirendam sapiētiam vsq; ad sene
ctutē vltimas terre regiones plustrauit licet sapiētissimus esset: se tamē nihil sci
re reputauit. Unde sepe illud dicebat vt hieronim⁹ ad paulinū ait. Hoc vnū scio
qd nescio. Fuit insup socrates mirabilis castitate. iusticia: alijsq; virtutibus: in ci
uis quidem sigillo (vt dicitur) sic scriptum erat. Amic⁹ hominis est sapiētia eius
Inimicus vero hominis est stulticia eius: huius quippe multe fuere sentētie. qua
rum hec p̄ciosissima cēsetur. Age sic alienum vt tuum non obliuiscaris negotius
et qualis vis videri talis esto: Seminum accusatus qd terideret quercum: canes et
hyrcos esse deos: quos atheniēses colebant. Tandē veneni poculo defunct⁹ est
Post mortē eius atheniēses penitētia ducti: imaginem auream pro eius memo
ria in templo collocarunt.

Isocrates orator grecus

Isocrates natione grecus orator clarissimus: Borgie auditor multoz p̄hoz p̄
ceptor eximi⁹: vt Macrobi⁹ attestat. Hic teste quintiliano in diuerso dicēdi
genere nitid⁹ fuit et compt⁹: et palestre magis q̄ pugne accomodat⁹. oēs dicēdi vene
res lectat⁹: inuētione facilis et honesti studiosus. Ac in cōpositione adeo diligēs vt
cura ei⁹ reprehēdat. Hui⁹ oratiōes et opa extant ac aliqua traducta sunt: que maxia
voluptate legunt. Edidit quoq; libellū exhortatoriū in quo hec ponit sentētia. Ta
lis fias parētib⁹: quales erga te natos fieri oportas. Serua magis verborum q̄ re
rum deposita. Vixit annis. 94.

Thucydides
hystoricus

Thucydides grecus hystoricus et quidē grauissim⁹ hoc etiam tpe teste Eusebio
agnoscit. Et teste quintiliano: est densus et breuis ac semp sibi instans: quem
Thucydidem laurentius vallis postea et herodotum latine loqui docuit. quozus
opera nūc in precio habentur.

Quinta etas mundi

Xenophon pbus

Archita tarentinus

Plato pbus

Antisthenes

Speusippus

Xenophon pbus et dux exercitus Atheniensium insignis Grylli atheniensis filius: homo verecundus et speciosus ultraque dici possit. moratusque probus et omnibus gratus. Fuit socratis discipulus et platonis emulus. Quia xenophon inclito illi operi platonis quod de optimo statu reipublice civitatisque administrande scripserat. lectis ex eo duobus libris: qui primi ad lucem venerant se opposuit. et contra multa scripsit. Quo audito valde permotum fuisse platonem ferunt. Hic primus ex his que a socrate dicebantur notis excepit et in publicum edidit commentaria scribens. Et primus omnium pborum scripsit hystoriam. Fuit etiam dux strenuus. et qui ex ultimis babilonie finibus exercitum reduxit asperis et difficilissimis itineribus per infestissimas gentes ac barbaras incolumem in patriam conduxit. Vixit autem annis. 89.

Archita tarentinus fuit Anelagore (sive ut Aristoxenus ait) Estei filii philosophus pythagoricus his temporibus nobilissimus. et in omni virtutis genere maxime admirationi habitus. Hic platonem pbum cum a Dionysio necandus esset per epistolas eripuit. Multaque composuit ex quibus hanc precipuam sententiam habemus. Nulla pestis capitalior est quam voluptas corporis. Cuius aude libidines temere et effrenate ad potiendum incitantur. Hinc patrie proditiones. hinc rerum publicarum eversiones. Nullum denique scelus: nullum facinus est ad quod suscipiendum non libido voluptatis impellat.

Plato philosophus nominatissimus per hoc tempus Eusebio referente omnium pborum clarissimus fuit. Aristone patre: et matre perictionia sive (ut alij dicunt) petona. Athenis simili die natus quo apud delon appollo: ut retulit appollodoros. Mater a Solone certissimus duxit genus: Similiter aristoteli illi pater ad Eodrum melanthi filium refertur. Habuit fratres plato Adimantem et Glauconem. Et sororem petonam de qua Speusippus pbus ortum duxit. Litteras didicit apud dyonisiu gramaticum: sed in palestra apud aristone exercitatus. Primum namque picture studuit: poemata edidit et tragedias. Et plato pro egregio corporis habitu cognominatus cum patre Aristocles ex avi paterni nomine diceretur. Athenis audiuit Socratem illo mortuo audiuit Cratylum et hermogenem. Anno. 29. megarum ad euclidem se contulit. Hinc Cyrenem profectus theodorum audiuit: Postea in egiptum profectus prophetas sacerdotesque audiuit ubi comitem habuit euripidem tragicum. Regressus athenas in academiis morabatur. Terque in siciliam navigavit ubi cum mortis periculum evasisset venditus est. Interrogatus aliquando in quo sapientiam quis adipisci posset. Respondit in non expectando que evenire non possunt: nec de preteritis recordari. Obijt denique plato in convivio discumbens anno etatis sue. 81.

Antisthenes atheniensis pbus. Hic in initio Gorgiam audiuit oratorem: et deinde Socrati sese addixit. Et cum habitaret in pyreo: quotidie quadraginta stadiis emensus audiebat socratem. A quo tollerantiam addiscens tranquillitatisque illius imitator effectus. Cynicam prior sectam inchoavit: princepsque in ea fuit. Platonem insimulabat fastu turgidum. Et cum audisset aliquando platonem sibi maledicere. Regium est inquit male audire cum benefeceris. Libros multos et diversarum rerum scripsit. De eo Hieronimus contra Iovinianum scribit. quod cum rhetoricam gloriose doceret audies socratem discipulis dixit. Abite et magistrum vobis querite: quia ego mihi reperi. Cuius sententia pulchra fuit: in scientia est multa discere: et quod scitis est nescire.

Speusippus atheniensis pbus Eurimedontis filius. platonis ex sorore nepos: octo annos scole platonice magister fuit. Irascebat facile: et voluptati dederat manus. Epicuree enim secte manus dedit. Unde diogenes pbus eum dure redarguit: deinde cum paralyti solueret: oravit xenocratem ut sibi in docendo succederet. Plutarcus scripsit illum pediculis efferuescentibus interijisse. fuit corpore gracili teste Thimotheo. Reliquit plura commentaria et dialogos. Cuius libros aristoteles tribus talentis emit teste fauorino. Ad hunc simonides scripsit hystorias. Primum inuenit quo pacto ex gracilioribus lignis fierent vasa capacia.

Papia Cisalpine gallie vrbs Ticini nomine vetustior. Quā plini⁹ velle videtur fuisse conditā a populis leuijs et maricis qui fuerūt transalpini. Teste vero paulo longobardo hystorico Assueri per sarum regis tempibus a gallis Senonensib⁹ et⁹ fundamēta iacta sunt. Verus longe ante insubres galli vicatim locū inhabitauere. Hec in marginib⁹ Ticini flumis ex verbano lacu quē nunc maiorē dicunt effluentis: qui lapideo ponte pulcherrimo trabicif. Et a Ticino flumie Ticinū appellat⁹ vbi insignis scipi⁹ onis de hannibale victoria extitit. Eam vrbe situ et aeris salubritate amenissimā reges Ostrogothoz et postea longobardoz libenter incoluerūt. Antea apud ipam multa fuerūt preclare gesta. Et p⁹pterea cū mediolano magnitudine facie. antiq̄tate. ac dignitate diu contēdit. Verū nūc mediolanū plurimū excellit: Ambe tamē et nūc et olim clare illustresq̄ fuere. Eam ciuitatē athila rex hunoz direptam vastauit: et cū paulo post instaurata esset Odoacer Eruloz rex Orestē patriciū Augustuli nup genitorē in eo obsessum viq̄ captū interfecit. Ticinūq̄ vrbs crudeliter ab eo direpta atq̄ vastata est: vbi tunc cedēs maxima fuit ciuiū romanorū quātū nūquā alibi post romani imperij inclinationē cōmissa fuerat. Rudolfo aut burgundo ytalie regnum occupante: p septimi Stephani pontificis tempa vngari salado duce ytaliā ingressi papiā obsessam captā⁹ q̄ ferro igniq̄ vastarūt. Interea Agapit⁹ pontifex roman⁹ ytalieq̄ pceres et populi berengarij et alberti filij tyrannidē exosi. Ottonē primū ex germania in ytaliā vocauerūt: tumq̄ ytalia a malis que diu fuerat p⁹peffa respirare cepit. Bertharit longobardoz rex monasteriū sancte Agathe et theadolinda regina ecclesiā sancte Marie ad pticas in ea ciuitate cōstruxerūt. Et Lintprand⁹ longobardoz rex ossa beati Augustini ex Sardinia papiā vbi veneratissime seruā⁹ deferrī curauit. et sepulch⁹ ex cādīdissimo marmore mira celeritate structū est: aspectu pulcherrimū. Idemq̄ rex monasteriū beati Petri cellula aurea appellatū: et apud holonam vbi curiam sepe reges tenuerūt monasteriū sancti Anastasij martyris edificauit: Gondiberta regina ecclesiam sancti Johānis baptiste. Et petrus epus lintprandi regis cōsanguine⁹ eccias sancti Sauii papie construxerūt. Et⁹ postea exornante vrbs p ceteris Johānes galeatus maria vicecomes prim⁹ Mediolanensium dux multam adhibuit diligentia. Nā post multa ibidē accuratissime fabrefacta castellū magnū centissimū regio apparatu cū amplissima biblioteca struxit. Et iuxta castellū ingentem lucū muris cinxit: in quo ferarum viuaria et pulcherrimas venatiōes cōstituit. In cui⁹ medio supbissimū monasterium ordinis carthusiensū cū eius sepulchro ingenti impēsa fabrefecit. Luci ipius ambit⁹ est centū et viginti cubitorum. Habet nūc Papia in gymnasijs multos iurium ciuilis et pontificij ac pbie et medicine scientia claros. Veniunt aut multos preclaros viros sed qui sanctitate et disciplinis p̄cipue excelluerūt Syn⁹ et⁹ vrbs ep⁹ doctrina et scititate laudatissim⁹. Enodi⁹ poeta eloquetissim⁹. Habuit et Antoniū Guayneriū medicū sua etate celeberrimū q̄ in curis medicinalib⁹ multa cōposuit. Et cattonē saccu. Silanū nigrū et alios.

Papia

Quinta etas mundi

Hermes

Apuleius

Plotinus pbus

Diogenes

Philippus rex macedonum

Hermes egiptius qui a nostris dicitur Mercurius philosophus: platonis olim discipulus hoc tempore clarus habetur. Qui et si homo fuit antiquissimus tamen et instructissimus in omni genere doctrine: Adeo ut ei multarum rerum et artium scientia trimegesto: hoc est ter maximo cognomen imponerent. Scripsitque libros multos ad cognitionem diuinarum rerum pertinentes: qui ad huc apud grecos extant. Qui inter cetera de verbo perfecto librum edidit et dixit ut patet. 8. de ciuitate dei. Deos gentilium fuisse homines mortuos.

Apuleius apher madaurensis platonis etiam discipulus hisdem temporibus claruit. Et ibidem libros multos edidit: in eo enim summe eruditioni precipua lingue copia et gratia coniuncta fuit. Scripsit enim libros de Asino aureo Metamorphosin quam grecanicam fabulam appellant. Libellos quatuor floridorum de deo socratis. Librum de mundo etc. Cuius hec fuit sententia. Nihil est deo similis quam uir animo perfecte bonus.

Plotinus philosophus platonis quoque discipulus et porphirij preceptor per hoc idem tempus floruit. Qui ad omnia uirtutis ornamenta compositus: omnium etiam diuinarum dispositionum studio firmatus fuit: iustus: fortis: temperatus et prudens extitit. Qui prudentie ratione se superare posse crederet fortune impetus. Itaque locum quietis sedis elegit ut ab omni conuersationis humane strepitu seperatus se fortune inuidia liberaret. Nulla quoque illum desideria ceperunt. Et propterea librum de uirtutibus pulcherrimum edidit: dixitque animam rationalem: quam in celestibus habitare sedibus non dubitabat: non habere super naturam nisi deum: qui sicut Sol lunas illuminat ita et deus animam illustrat.

Diogenes magnus philosophus fuit (teste diocle) Sinopeus Icesij mensarij filius. Is patriam relinquens Athenas uenit ibi Antistenem comperit: et apprime omnes voluptates a se abdicauerat. Pallium primum duplex habuit propter frigus et peram in qua cibos ferebat. Cum scripsisset cuidam ut sibi cellam pararet: faciente id illo tardius: dolium per domo habuit. Tempore frigoris os dolij ad meridiem uertebat: Estate ad septentrionem: estate in feruida arena se uolatabat: Hieme cooptas niue statuas amplectabatur. Idem cum uidisset puerum concua manu bibentem: abiectit uile uas quod habebat dicens: puer me uilitate superauit. Dicebat omnia esse deorum: et sapientes deorum amicos: huic ad solem sedenti cum diceret Alexander. Pete quid uis: ait noli mihi umbram facere: Et fama fuit alexandrum dixisse se uelle esse Diogenem nisi esset Alexander ferunt quidem dialogos illum fecisse et tragedias septem et alia pauca: cuius sententia extitit. Si quis bonum cum amore dederit tibi consiliu: presta illi cum amore obedientiam. Obijt deinde temporibus ptolomei philadelphij.

Philippus pdice regis filius uigesimaltercius Macedonum rex. regnauit annis. 27. Vir utique bellator qui sua uirtute Armenie bithimie Tracieque ac Thessalie regna simul obtinuit. Fuit autem blandus alloquio: malens amari quam timeri sed et moribus grauis: uini nimis cupidus: sed ebrietate digesta in suis actibus moderatus. Cumque per imperij sui finibus tuendis procul exisset Nectanabo olim egipti rex in mathematica peritissimus qui ad eum timore regis perfarum confugerat: uidens olimpiadem philippi coniugem pulcherrimam: ea arte magica deludens compressit qua nocte eum mater olimpias concepit uisa per quietem est cum ingenti serpente uolitari que ex eo concipies. post reditum philippi alexandrum peperit filium. Quem philippus rex (licet mater eius olimpias confessa uirginitate sua philippo fuerat alexandrum non ex eo sed ex serpente ingentis magnitudinis concepisse) ueluti tamen filium educauit charissimum. Nato autem alexandro Aristoteli scripsit. S. filium mihi genitum scito quo deus gratias ago non tam perinde quam natus sit quam per eo quam nasci contigit temporibus uite tue: Spero ut abs te eruditus dignus fiat: quem postea aristoteles disciplinandum assumpsit et per quem numerum sub eo philosopho creuit: qui postea Bucephalum equum indomitum mansuetum fecit et intrepidus equitauit. quem cum philippus conspexisset dixit se ex deorum re sponsis cognoscere quam post eum regnaturus esset. Unde et currum regium et equum cum summa auri ei dedit: qui contra reges peloponensiū castra mouit: de quo uictorie coronam cum gaudio patris reportauit. Accepto deinde imperio regem se terrarum omnium ac mundi appellari iussit.

Alexander magnus quartus et vigesimus macedonum rex ultimus Arsani persarum regis anno macedonibus regnare cepit. Et regnavit annis .12. et mensibus .6. viginti quippe erat annorum cum regnare cepisset. Philippo igitur rege vita functo Alexander mox illi am (quam nunc Sclaudonia dicimus) ardenti animo subegit. Et romanorum insulas obtinuit: statimque cum in Aphricam transfretasset eam totam superavit. Deinde Syriam rebellantem ingressus ea depopulata Damascum expugnauit: Sydonem subegit. Inde hierusalem versus properans ibi iudeorum pontificem veneratus urbem est ingressus: iudeis immunitates concessit: inter initia quoque multas gentes rebellantes compe-scant: orientis nonnullas seditiones extinxit. Quibus rebus erectus tacito gradu in greciam contendit. Inchoatum deinde a patre persicum bellum aggreditur in cuius apparatu occupato: nunciatur athenienses Thebanos et Lacedemonios ab eo ad Persas defecisse. Quibus motibus occursum tanta celeritate instructo paratoque exercitu greciam oppressit: ut quem venire non senserant videre se vix crederent. Et athenienses sicuti primi defecerunt: ita primi penitere ceperunt: ibique ab anaximene pho placatus immunitates pariter et pacem eisdem Atheniensibus dedit. Thebas rebellantes mox incendit. Lacedemonios subiugavit. Egiptum quoque intrauit in quo mirificam condidit civitatem quam ex suo nomine ut infra patebit Alexandriam appellauit. Deinde cum in persidem processisset et darius suam pueritiam vilipenderet. Audita legatione matris Olimpiadis que grauer infirmabatur Macedoniam repetit in quo reditu dum ex asia in minore asiam per Hellespontum traiceret phrigias superavit Macedoniam pueniens matrem conualescentem inuenit. Alexander igitur reintegrato exercitu. Cum omnes regiones circa euphratem suo adiecisset imperio ponte facto euphratem transiuit. et Persipolim appropinquauit. In qua darius persarum rex morabatur. In exercitu eius fuerunt pedum triginta duo milia: equitum quatuor milia quingenti: naues centum. lxxxij. hac tam parua manu vniuersum terrarum orbem vtrum sit admirabilius vicerit. An egredi ausus fuerit incertum est. Cum ad tam piculosum bellum exercitus legerit non iuuenes robustos: nec primo flore etatis sed veteranos plerisque etiam emerite militie qui cum patre patrisque militauerant elegit: ut non tam milites quam magros militie electos putares. Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit: ut principia castrorum quasi senatus reipublice videretur. Itaque nemo in proelio fugas sed victoriam cogitauit. Contra rex persarum darius fiducia vtriusque nil astringere affirmans suis occulta consilia victorie furtive conuenire. In acie persarum sexcenta milia militum fuerunt. Que non minus arte alexandri quam virtute macedonum superata terga vertunt. Post victoriam maior pars asie ad eum defecit. Deinde nunciatur Darii cum ingenti exercitu aduentare itaque timens angustias magna celeritate thaurum transcedit: et ad Tarsum urbem peruenit vbi infirmitate grauatus quieuit. Interrea

Darius cum tricenis milibus pedum et centis milibus equitum in aciem procedit. Alexander conualescens exercitum in hostem duxit: post hec prolium ingentibus animis committit. In eo vterque rex vulnerat tandem certamen anceps fuit quod ad fugeretur Darii. Exinde cedes persarum secuta est. Cesa sunt pedum sexaginta unum milia: equitum decem milia: capta quadraginta milia. Ex macedonibus cecidere pedestres. cxxx. equites. cl. in castris persarum multum auri ceterarumque opum inuentum. Inter captiuos castrorum mater et vxor eademque soror et filie due Darii fuerunt. Post hec opes darii diuiciarumque apparatus commotus: admiratione tantarum rerum capite et tunc berfane captiuam diligere propter forme pulchritudinem cepit. A qua postea susceptum puerum herculem vocauit. Darius cum babiloniam profugisset pro redimendis captiuis alexandro magnam pecuniam pollicetur: qui non pecuniam sed regnum petit. Tum spe pacis amissa bellum Darius reparat quadringentis milibus pedum et centum milibus equitum obviam vadit alexandro. post hec proelium committit. Macedones in ferrum cum contemptu toties a se victi hostis ruebant: econtra perse mori quam vinci prooptabant. Raro enim villo proelio tantum sanguinis fusus est. Darius cum vinci suos videret voluit mori et ipse: sed a proximis fugere compulsus est. Hoc proelio asie impium rapuit: cuius tanta fuit felicitas ut post hec nemo rebellare etiam ausus fuit. Expugnat et persipolim caput persici regni. Darius a cognatis suis captus in gratias victoris aureis compedibus vincitur: deinde multis vulneribus confossus interijt. Et sic persarum regnum finem accepit cum regnatum fuit sub .14. regibus annis. 254. Post hircaniam mardocheus subegit: ibi concurrat et amazonum regina cum ccc. milibus mulieribus. Post hec indias petit vbi porrus rex capitur et regno indorum positus est. Tandem cum in babiloniam redisset multis diebus ocio deditus: accepto poculo medietate potionis repente veluti telo confixus ingemuit: per Cassandrum antipatris filium datur venenum cuius tanta vis fuit ut non ere non ferro: non testa contineret nec aliter ferri nisi in ungula equi potuerit. Quarto die indubitatum sentiens mortem agnoscere se fatum maiorum suorum ait. Ad postremum corpus suum in hamontis templo condi iubet. Cum quereretur quem imperij fateret heredem respondit dignissimum. sexto die proclusa voce exemptum digito annulum perduce tradidit. Recessit alexander: mense vno. annos tres et. xxx. natus. vir super humanam potentiam animi magnitudine preeditus.

Linea pontificuz

Jste Jadus sextus iudeoz pontifex post mortem Johannis pontificis pontificatu succedens sedit annis. 50: vir certe bonus et pacis amator. occurrit alexandro irato iudeis qui volebat vastare hierusalē induit pontificalibus que videns placatus subito descendit de equo. dei nomen adorabat pontificem veneratus est. Demum cum intrasset ciuitatem oblata fuit sibi prophetia danielis que de ipso erat. et cum coram eo lecta fuisset valde gaudius est. Sumpsitque maiorem inde fiduciam pugnandi contra darium. Et concessit iudeis libertatem suis legibus uterentur. et quod septimus annus esset absque tributo propter sabata terre.

Onyas iadi pontificis filius septimus hebreoz pontifex secundo anno regni ptolomei patri in pontificatu succedens sedit annis. 17. Cuius dignitate leges apud iudeos custodiebantur optime. Et ciuitas hierusalē in omni pace habitabatur qua propter etiam gentium reges ipsam ciuitatem et templum summo cum honore habuerunt. et maxis muneribus ornauerunt.

Byriaz regni principium

Siria Asia regio ab oriente Eufrate fluuio. ab occidentem mari mediterraneo et egipto terminatur a septentrione Armeniam et Capadociam habet. Et a meridie Arabicum sinum.

Iste Seleucus vnus ex alexandri principibus in syria post eum regnum obtinuit. Sed antigonus ipsum expulit. Quem ptolomeus post obitum Antigoni deuictio demetrio eius filio restituit. Is postea regnavit annis. 32. Continuis autem laboribus usque ad octogenarios annos semper bellum gessit. In quo depugnans tandem extinctus est.

Antigonus philippi regis filius et alexandri frater post eius in asia regnare cepit. et regnavit annis. 18. hic inter alexandri principes vnus habebatur. Vir certe superbissimus. ideo multa bella gessit. In quibus tandem occubuit. Demetrius eius filius fuga sibi salutem petiit.

Sarabellam prefectus superstitiosum templum edificauit in monte garisym ubi posuit Manassen fratrem iadi pontificem. qui erat gener suus. Et hic incipit scisma iudeoz. quia multi adhaeserunt ei qui prophani vel excommunicati dicebantur. Et sic incipit scisma iudeoz. quia multi adhaeserunt ei qui prophani vel excommunicati dicebantur. Et sic incipit scisma iudeoz. quia multi adhaeserunt ei qui prophani vel excommunicati dicebantur.

Reges Byrie

Antigonus

nicati dicuntur Samaritani. quod scisma usque ad destructionem templi romanis durauit.

Antiochus Sother seleuci regis filius secundus Syrie rex regnavit annis 19. ab isto reliqui Syrie reges antiochi cognominati sunt.

Alexandro magno in ipso etatis et victoriarum flore extincto. triste apud omnes totaque babiloniam silentium fuit. et ultimam suam voluntatem in duodecim quos ab adolescentia comites habuerat amplissimi regni sui successores constituit. Et isti duodecim quibus regnum diuiderat concordare non possent. In-

finita fere bella exorta sunt. Postremo cum huiusmodi testamentaria particio effectum sortiri nequiuissent con-

Linea Abrusti

Achym filius satoch ut patet Mathaei primo Anno mdi. 4909.

Monarchia Alexander magnus

finis

Demas pbus

Demas philosophus atheniensis alexandri tempe claruit. Hic dum alexander obtinere vellet et obsideret Athenas restitit: persuadens atheniensi. ut non traderent ei civitatem. Tandem alexandro civitate ob tentata demas ei adhesit alexandro exhibens se familiare. Verum atheniensibus alexandro sacrificare volentibus: dixit. videte ne dum celum custoditis terram amittatis: huius dematis dictum fuit. Amico mutua me erogante pecunia: ipsum et pecuniam perdam.

Quintus curcius

Quintus Curtius philosophus increpavit alexandrum eo quod sibi optabat adhiberi divinos honores. d. Si deus es largire nobis beneficia immortalitatis et non auferas. Si homo semper id cogita alijs postpositum.

In diebus quibus Alexander natus est: diris prodigijs romani territi fuerunt. Nam sol visus est pugnasse cum luna. Saxa sanguine sudauerunt: in die plures lune apparuerunt in celo. Nox usque ad plurimam diei partem tendi visa est tunc et saxa de nubibus cecidere. et per septem dies grando lapideis immixtis et testarum fragmentis terram latissime verberavit.

Olympias mater alexandri occiditur: que mortem sine omni pavore muliebri imperterrita suscepit.

Philippus rex macedonum

Olympias Nectabanus magus pater alexandri

Non fit persecutio de isto philippo et regno suo in sacra scriptura. de regibus vero Egypti et Syrie fit persecutio: quia iudeis quandoque infesti quandoque favorabiles fuerunt reges ipsi quod ideo evenit. quia reges isti pene semper pugnabant cum egyptijs israel autem in medio eorum iugiter affligebatur quocumque se verteret. Et pto-

meus graviter eos afflixit ideo dispersi sunt in nationibus.

Ptolomeus lagus filius primus post alexandrum magnum egyptiorum rex regnavit annis. 40. Hic cuiusdam Gregarii militis nomine lagus filius fuit. egyptum. affricam ac magnam arabie partem tamquam amplum successoribus suis reliquit splendorem ut ab eo subsequentes egyptij reges ptolemei dicti sint.

Ptolomeus philadelphus scodus egypti rex regnavit annis. 38. Hic cum pietatis exemplo amorem populi iuveni conciliavit. Hic quippe cum omnium scientiarum doctissimus esset: et stratonem philosophum preceptorem habuisset bibliotecam toto orbe terrarum nominatissimam construxit. Que ad primum alexandrinum cum romanis bellum perduravit. Hic famulantes in egypto iudeos a servitatis vinculo resolvit usque ad centum viginti milia. Et eos in hierosolimam remisit: et vasa votiva Eleazaro pontifici per divinis scripturis habedis quas in eadem Bibliotheca collocavit. Hic beronica mater et asinoa uxor ex qua suscepit evergetes et beronicam filiam: quam antiocho Seleuci filio uxorem dedit.

Quinta etas mūdi

Furius camillus dictator

Quintus cincinnatus dictator

Lutius genutius

Quintus seruilus

Gayus iulpius dictator

Marcus valerius

Manius torquatus

Decius

Fabrizius

Papirius

Este Camillus furius expugnauit veientes qui p decem annos valde romanos attriuerat. Tempe vero fabij senones galli ad vrbe venerunt: et victos romanos vntecimo miliario a roma: cu brenno rege suo roma venerunt: et fere romanum nome deleuerunt. vrbe occupauerunt: neq; defendi quicq; nisi capit oli potuit. Quod cu diu etiã romani fame laboraret a Camillo qui in vicina ciuitate exulabat. Gallis supuentu est: grauis sineq; victi sunt. Postea tn accepto auro mille libraru ne capitoliu obluderent recesserunt: sed secut' eos camill': ita cecidit vt et aurũ qd bis datus fuerat. et oia militaria signa reuocaret. honor ei post Romulũ scdus delat' est.

Quint' cincinnat' inuent' in rure et ab aratro assumpt' dictator creat' est: qui vrbe oppressam ab hostib' liberavit et prenestam accepit.

Tempe illoz cõsulũ grauisima pestilentia vniuersaz roma p bienniu afflixit. p qua depellãda põtifices ludos scenicos instituerunt: et sic p depellãda peste corporoz accessit morbz animarũ.

Tempe illoz duoz cõsulũ romane matrone multos veneno pemerit et p ancillã quandã pdite coacte sunt libere venena q coxerãt: quib' haust' cõsumpte sunt: fuerũtq; .ccc lxx. damnate pscie facinoris.

Anno ab vrbe cõdita. ccc lxxxviii. iste gayus gallos iterum in bella ruentes vicit.

Este mare' cũ. 60. milib' romanis expugnauit cõtra gallos quos in fugam cõuertit et grauiter trucidauit.

Sub istis cõsulib' Publia Corneilio et Marco curio finitũ est samniticũ bellũ qd p. xlix. annos durauit cũ mltã clade romanorũ: nec vll' fuit hostis intra ytaliã qui romanã virtutẽ magis fatigauerit.

Esti cõsules duo contra latinos pugnantes. decius murena cõsul occisus fuit et Manili' torquatus triũphauit. Cui' fili' cũ cõtra impium cõsulum contra hostes pugnasset et quãuis victor: tamẽ ppter inobedientiam virgis celsis et capite punitus fuit.

Sub Bolobella et Domicio cõsulibus lucani brucij samnites cũ etruscis et Senonib' gallis bellũ cum romanis inierunt in quo sep' e tribuni militum sunt occisi et decem et octo milia romanorũ pstrati. Sed cus romam tenderet a Leno cornelio Bolobella consule deleti sunt.

Fabrizius vir digne memorie nulla industria suasu pirrhi regis a romana vrbe diuelli potuit. oblata em sibi a rege imperij partem repudiãuit. Ideo pirrhus ait. Hic difficilius a virtute q; sol a cursu suo auerti potest. Quis ergo miretur his moribus virtute militum victorem populũ romanũ fuisse.

Este Papirius cum adhuc puer astute matri respondit vt celaret secretum consulatus: vr gente em matre vt reuelaret archanum senatus quod audierat cum patre admissus. ait quod quesitum erat. An expedit magis vt vnus vir duas haberet vxores. velyna duos viros. Confluentibus die tertia matronaz cetu impudenti: puer senatui rem narrat: et laudatus est puer. Et edictũ est vt decetero nullus puer admitte retur in senatus consiliũ nisi ille. Cum aut vir esset factus in virum bellicosissimum euasit

Linea cõsulũ Romanorũ

Claudius marcus

Valerius flactus

Fabius maximus

Quintus decius

Publius cornelius ruffinus

Marcus Curius dentatus

Bolobella

Domitius

Linea Christi
Eliud filius Achim

Theos antiochus ei' nois scōns cognomēto Theos Antiochi p̄mi fili': terci' syrie rex: reguit annis. 15. p̄mo vxore laodiceā habuit: ac grauisimum bellū habuit cū philadelpho rege egipti: tandē accepit filiā regis egipti noie beronicen sicq; pacati.

Eliud filius achym anno mōi. 4959.
Antioch' galeric' ei' nois terci': quart' asye et syrie rex: regnauit annis. 20. erat fili' antiochi theos de p̄ma vxore laodicea: que virū suū veneno extinxit: et beronicen cū filijs occidit. Istūq; galericum filiū suū p̄ patre fecit regnare: p̄pter qd euergetes syriā vastauit. Verū ptolome' postmodū illū occidit duob' filijs Seleuco et Antiocho mag' derelicti.

Joseph' iude' vir bon' atq; magnanim': Qui pplm iudeoz ad clarissimas reru causas p̄duxerat: postq; viginti et duob' annis syrie et phenicis et Samarie tributa dispensauit. relicto hircano filio defunctus est. Is hircanus in tributoz dispensatioe ptolomei successit vir ab ipsa puericia mirabil' virtutū atz ingenij. Qui cū terciūdecimū ageret annū demōstrauit anī prudētiā: pater ei' volēs cognoscere adolecētis virtutē: eū in solitudine duoz dierū misit ad seminandū cū trecētis iugis bouz: celans loza quib' ligaretur: Quod vidēs hircan' quoddā virile mai' sua etate excogitauit: decem iuga occidere fecit. Et carnes bubulcis suis distribuit: pelles vero eoz diuidēs loza boum fecit. p̄ que boues ligarent' terrāq; seminauit quā sibi pater commiserat. Ideo ad patriā reuersus plurimū dilectus est.

Linea pontificū
Symon filius Onye

Eleazarus

Onyas filius symonis

Theos antiochus ei' nois scōns cognomēto Theos Antiochi p̄mi fili': terci' syrie rex: reguit annis. 15. p̄mo vxore laodiceā habuit: ac grauisimum bellū habuit cū philadelpho rege egipti: tandē accepit filiā regis egipti noie beronicen sicq; pacati.
Eliud filius achym anno mōi. 4959.
Antioch' galeric' ei' nois terci': quart' asye et syrie rex: regnauit annis. 20. erat fili' antiochi theos de p̄ma vxore laodicea: que virū suū veneno extinxit: et beronicen cū filijs occidit. Istūq; galericum filiū suū p̄ patre fecit regnare: p̄pter qd euergetes syriā vastauit. Verū ptolome' postmodū illū occidit duob' filijs Seleuco et Antiocho mag' derelicti.
Joseph' iude' vir bon' atq; magnanim': Qui pplm iudeoz ad clarissimas reru causas p̄duxerat: postq; viginti et duob' annis syrie et phenicis et Samarie tributa dispensauit. relicto hircano filio defunctus est. Is hircanus in tributoz dispensatioe ptolomei successit vir ab ipsa puericia mirabil' virtutū atz ingenij. Qui cū terciūdecimū ageret annū demōstrauit anī prudētiā: pater ei' volēs cognoscere adolecētis virtutē: eū in solitudine duoz dierū misit ad seminandū cū trecētis iugis bouz: celans loza quib' ligaretur: Quod vidēs hircan' quoddā virile mai' sua etate excogitauit: decem iuga occidere fecit. Et carnes bubulcis suis distribuit: pelles vero eoz diuidēs loza boum fecit. p̄ que boues ligarent' terrāq; seminauit quā sibi pater commiserat. Ideo ad patriā reuersus plurimū dilectus est.

LXX. Interpretes

Theos antiochus ei' nois scōns cognomēto Theos Antiochi p̄mi fili': terci' syrie rex: reguit annis. 15. p̄mo vxore laodiceā habuit: ac grauisimum bellū habuit cū philadelpho rege egipti: tandē accepit filiā regis egipti noie beronicen sicq; pacati.
Eliud filius achym anno mōi. 4959.
Antioch' galeric' ei' nois terci': quart' asye et syrie rex: regnauit annis. 20. erat fili' antiochi theos de p̄ma vxore laodicea: que virū suū veneno extinxit: et beronicen cū filijs occidit. Istūq; galericum filiū suū p̄ patre fecit regnare: p̄pter qd euergetes syriā vastauit. Verū ptolome' postmodū illū occidit duob' filijs Seleuco et Antiocho mag' derelicti.
Joseph' iude' vir bon' atq; magnanim': Qui pplm iudeoz ad clarissimas reru causas p̄duxerat: postq; viginti et duob' annis syrie et phenicis et Samarie tributa dispensauit. relicto hircano filio defunctus est. Is hircanus in tributoz dispensatioe ptolomei successit vir ab ipsa puericia mirabil' virtutū atz ingenij. Qui cū terciūdecimū ageret annū demōstrauit anī prudētiā: pater ei' volēs cognoscere adolecētis virtutē: eū in solitudine duoz dierū misit ad seminandū cū trecētis iugis bouz: celans loza quib' ligaretur: Quod vidēs hircan' quoddā virile mai' sua etate excogitauit: decem iuga occidere fecit. Et carnes bubulcis suis distribuit: pelles vero eoz diuidēs loza boum fecit. p̄ que boues ligarent' terrāq; seminauit quā sibi pater commiserat. Ideo ad patriā reuersus plurimū dilectus est.

Linea Regum
Byrie

Antiochus Theos

Antiochus galericus

Josephus

Jason

Menelaus

Alchimus

ptolomeus eum ducem Iudae constituit.
Isti tres scz Jason. Menelaus. alchim' quibus fuerunt de genere sacerdotali non tñ ponendi sunt in linea pontificali propter ydolatriā et eoz pessima opa et quia male intrauerūt.

Quinta etas mundi

Alexandria egipti magna ciuitas ante xpi aduentu. 20. sup. ccc. ab Alexandro magno Justino libro xi. attestate condita fuit. Alexader em magnus ad Ioue ammonem pgens consultus et de euentu futurorum et de origine sua. Reuersus ab ammonem Alexandria condidit. Et colonia macedonum caput esse egipti iubet. Nomen fuit triu urbium constructarum ab alexandro magno: quarum una fuit in egipto per diuocratem architectum (ut scripsit Vitruuius in premissio libri primi de architectura) locum sortita: haud longe ab hostio nili ut dicit Solinus: quod plurimi Canopicum dicunt. Alia struxit idem alexader in asya. Alia in scythia super thanaim. Alexandria igitur Alexandri opus Alexandri nomen Alexandri bustum. Ad quod Iulius cesar post thessalicum diem: morte quoque pompeii cum venisset alexandriam ambiguo turbati vulgi murmure per motum per speciem religionis descendisse legitur. Et augustus cesar post victoriam actiacam Antoniumque deuictum et coactum mori eodem veniens alexandri corpus reuerenter asperxit. Cumque ex eo quereretur An et ptolemeum vellet aspiceret: elegantissime reges ait se videre velle: non mortuos. Et situs (ut strabo scribit) clamidis formam habuit: cuiusque latera que in longum tendebant circumuolabantur stadiis ferme. 30. hanc uniuersam viis distinctam ferunt: quibus eque et currus conduci possunt: sed duabus latissimis que plus integro expandunt. Et sese medias ad rectos angulos secant. Munitur autem (ut Iosephus iudeus tradidit) undique aut incommeabili solitudine: aut inoperto mari: aut fluminibus: aut siluosis paludibus. Pulcherrima quippe olim fuit. Nunc quoque ciuitas optime munita est: decoris membris firmisque altis muris et turribus. Intra vero non ciuitas sed pene aceruum lapidum: plena ruinis et desolationibus videtur. Celeberrima ydolorum phana habuit: necnon et christianorum templa adhuc extantia. Multas quoque habuit regias edes que et multam urbis partem occupabant. Nam quilibet regum illam per libito voluntatis aliquo ornamento decorabat. Et ubi aula alexandri olim stetit: hodie columna ex vno lapide perfecta mire altitudinis capitellum habens acutum: quasi turris apparatus posita est. Habet quoque ecclesiam ad sanctum Marcum dictam: quam Iacobite inhabitant. Mare quoque euangelista huic urbi primo christum predicauit. Et cum ibidem ab apostolis episcopus fuisset ordinatus ecclesias ordinauit multas que mortuo Amanus ei successit hinc in diuinis eruditissimi multi emerere viri. Philo natione iudeus: qui multa utiliter scripsit. Clemens presbiter. Origenes presbiter omnium excellentissimus. Athanasius urbis episcopus. Didimus. Theophilus: et alij innumera-biles. Extra urbem sunt due marmoree columnae locum decollationis diue Katherine martyris ostentantes. Habent veneti in ea urbe duos fonticos et Ianuenses unum: ubi negociatores et merceres eorum conseruant. Cathelani quoque in curia regis sicilie. Et huiusmodi sacella pulchra habent in quibus diuina pagantur. Turci quoque Tartari et alie gentes suas ornatas habent domos: que in nocte per sarracenos clauduntur. Est autem hec urbs in vna parte mare magno cincta: in alia amenissimis et fertilissimis ortis circumseptam cum gleba frugifera: que nili aqua irrigatur. Portus custodiam sarraceni nunc diligentissime obseruant. Motesque duo ad hoc in ciuitate facti: Naues aduenientes prospicientibus ostendunt feruntque colubas edoctas deferentes liras ut tutiores ab incursum insidiantium esse possint. Colube enim antiquus ut plinius refert internuncie in rebus magnis fuere. Et epistolas annexas earum pedibus obsidione mutinensi in castra consilium bruto mittente.

Alexandria

Demosthenes

Aristoteles

Epicturus

Calistenus

Xenocrates

Demosthenes fuit oim grece oratoruz princeps: et auctoritate hermippi ostendit patres in officina gladiozū fuisse. Unde teste Juuenali: pater de mosthenem ardentis masse fuligine lippus: a carbone z forpicib⁹ gladi osq; parante incuder: z lutheo vulcano ad rhetora misit. Hic a platone facundiaz hauriens summ⁹ orator effect⁹ est. Cur⁹ eloquentiam Eschines (qui a iuuetute sua studiosus et Socratis amator) comendauit. de eo refert Valer⁹. Cum philipp⁹ macedonū rex athenas obsideret: ab eis postulauit: decem sibi dari oratores. Demosthenes in concilio veniens hanc fabulam recitauit. Lupi suaserūt pastoribus vt secū amicitia contraherēt: quod cū pastorib⁹ placuisset: petierunt vt eis canes (qui iurgij cause essent) traderēt: quib⁹ datis p libidine gregem lacerauerūt. Ita sublatis oratorib⁹ philipp⁹ Atheniensib⁹ factur⁹ esset. Quo audito athenienses ei⁹ concilio acquieuerūt: z sic ciuitas a periculo liberata est. Inquirenti cuidam. Quomō posset benedicere: ait si non dixerit nisi qđ bene scieris.

Aristoteles pborum omnium princeps: ex oppido stragyra. obscuro quidez ipse nisi quod hui⁹ viri claritate refulsit: patrem habuit Nicomachium medicine artis pffozem. Qui apud Amyntaz macedonte regem philippi patrem magno loco posit⁹ est. Matrem habuit Phestiada non obscuri generis. Hic prima etate in Macedonia enutritus est. Sed cū adoleuit anno (vt perhibet) etatis sue. xviij. Athenas se contulit. Platonem viginti annis audiuit. Nullam scientiam reliquit. quā non perfecte attingeret. Mortuo platone ad hermiā Atar nei tyrannū profectus triennio fere apud illum desedit. Inde in macedoniā a philippo euocatus: decem ferme annos circa disciplinas alexandri fuisse tradit. Sed alexandro in Asiam cū exercitu pfecto ipse athenas redijt. Et tredecim annis in licio florentissime docuit. In cui⁹ quidem sigillo (vt dicitur) hoc inscribi fecit. Sapientior est: qui quod nouit abscondit: qđ qui palat quod nescit. Fuit autem Aristoteles facund⁹ eloquio (et vt Hieronim⁹ inquit) sine dubitatione prodigiū: grā deq; miraculū in tota natura fuit. Tandē cōmuni illa pborum inuidia accusatus qđ non recte de dijs sentiret. Metuens ne vt quondam socrati: sic etiam sibi in iudicio penndū foret: deserta sui defensiōe chalcidē abiit: vbi de cetero vixit in optimo mentis vigore. Vixit autē annis. 62. et ibidem diem obiit.

Epicturus fuit teste Metrodoro patria atheniēsis pbus: Heraclites dicit eum samij nutritum: cum eam athenienses sortiti essent. Ac decem z octo annos agentem athenas redijisse. Quo tempe Xenocrates in academia Aristoteles calchide scolam habebant. Defuncto autem Alexandro macedonie z atheniensium sub perdica afflictis rebus: colophonem ad patrem iussit: vbi congregatis discipulis athenas redijt sub anaxicrate: ibiq; cum aliquatenus cū ceteris philosophat⁹ est. Postea a se dictā sectam instituit. Epitect⁹ hūc lacerat lasciuie tanq; nimium loquentem z alia q̄plura. Verum alij magnā hui⁹ viri in omnes pbos gratitudinem fuisse ferunt. Patria eū statuis ereis honorauit. Diodes ait illū vilissimis cibus vitā duxisse. Nat⁹ est annis septē post platonis obitū. Obijt Athenis annorum. lxxij. calculo vrine exitum impediēte.

Calistenem insignem pbum Aristotelis discipulū p hoc idem tempus floruisse constat. Eo qđ contra Alexandrum multis rationibus seriose disseruerit eum increpando dicens. Si deus es: beneficia largire mortalib⁹ nō sua eripere debes: si homo id quod es: semp te esse cogita: ppter quod irat⁹ Alexander eū trucidari mādauit. Et sic deforme in foueā cū cane includi iussus est.

Xenocrates Calcedonensis pbus Agathenoris filius: et a primis fere annis platonis auditor. Erat teste laercio tardus ingenio: vt cum illum plato Aristoteli compararet. Alterum freno: alterum calcaribus indigere dicebat. Alioquin senero semp ac serio habitu z ore pdurabat. In achademia vixit vt plurimum. Si quando ad urbem pficiscebaf turba omnis impudicorum ei⁹ trāsitum obseruabat inquietandi eius gratia: philene nobile scortum dedita opera a quibusdam intra eius cellam missa est: que ab eo ozans lectuli partes accepit demum cum multa ne quicq; ozasset: impfecto opere discedens dixit se non a viro sed a statua venisse. Porro licet multum frugi fuerat glorie tñ et fastus contemptor extitit. Et cum sepe meditationi inseruiret: vnam in silentio horam distribuebat: successitq; in Achademia speusippo scolāq; tenuit annis viginti quinque. Adorturq; noctu cum in sartaginem forte imegisset Anno etatis sue. 82.

Linea Regum
Egipti

Ptolomeus euergetes

Ptolomeus philopator

Sibylla chimica

Anaximenes

Sextilia

Ptolomeus Euergetes philadelphus filius tertius egiptiorum rex regnavit annis. 26. hic in ultionem sororis beronice Antiochum galericum quem idem eius mater laodicea regno privauerat Syriam Ciliciam et Asie partem devastavit: innumera spolia inde exportans.

Ptolomeus Philopator quartus egiptiorum rex regnavit annis. 17. hic propter crimine cum patre occiderit et fratre trucidaverit philopator dicitur. Et sicut scelestus in occupando regno: ita in administrando segnis: luxui enim se dedit. Ideo antiochus magnus syrie rex multas eius vrbes oppressit. Deinde tamen perditam recuperavit: spoliassetque antiochum regno si virtus fortune successisset. Venio in luxuriam inuolutus: Occisa euridice vxore: meretriciam illecebris capis: quibus inuolutis filio quingeno relicto emoritur: meretrices in ultionem euridice patibulis suffigunt. Alexandri ad romanos miserunt ut pupilli tutelam susciperent.

Dion Syracusanus nobilis philosophus postquam utraque dyonisi tyranide complicatus diu fuit: apud syracusanam urbem interimit. Nam superior ille dyonisius aristomachem dyonis sororem in matrimonio duxit: ex qua duos filios Hipparium et Miseum preceperat: totidemque filias quarum primam eius filio dyonisio cui regnum reliquerat ad nubendum dedit: alteram ipsi dyoni patruo: qui propter nobilem propinquitatem et generosam maiorum famam: multa etiam alia bona a natura receperat ut pote ingenium bonum et docile: et ad omnes artes ydoneum magnamque corporis dignitatem: magnas item diuitias a patre relictas: quas ipse tyranni muneribus auxit et ideo tantum platonem amavit: ut eidem se traderet nec minus eo plato delectabatur.

Dion philosophus

Ista Sibylla chimica in ytaliam nata vestita celestina veste deaurata capillis per scapulas sparsis. et iuuenis: ait. In prima facie virginis ascendet: puella facie pulchra: capillis plixis: sedens super sedem stratum: puerum nutriens dans ei ad comedendum ius proprium: lac de celo missum.

Anaximenes Orator magnus hic fuit magister alexandri in oratoria arte. Qui hystoriam alexandri scripsisse fertur: de hoc refert Valerius: quod cum alexander iratus ad diruendam lausatum civitatem pergeret: fertur cum impetu progressum extra menia. habuit obvium anaximenum preceptorem suum: sciens quod alexander quod anaximenes ire sue sevellet opponere: iuravit se non facturum quicquid ille petierit: peto inquit vtilitatem diruas: et isto modo salutem urbi obtulit: quod athenis similiter accidisse fertur.

Carneides philosophus

Xenophilus

Carneides philosophus floruisse dicitur: eo quod ab Atheniensibus cum dyogene ad Senatum romanum missus fuerit. Hic adeo studiosus extitit: ut cum ad mensam sederet: cogitationibus inherens manum oris apponere obliuisceretur. Sed mellissa quam vxoris loco habebat dexteram suam necessarijs vsibus coaptabat. Animo enim vita fruebatur: corpore vero quasi alieno circumdatus videbatur: centesimo denique vite sue anno philosophando finem fecit. ut Valerius maximus libro quarto ponit.

Sextilia virgo vestalis de incestu conuicta ad portam collatinam viua defossa est.

Xenophilus pithagoricus philosophus patria calcidonesis hoc etiam tempe magno habetur in precio quod omnis humani incommodi (ut aiunt) expers fuit cum etiam vixisset annis. 105. Deinde summo splendore doctrine ac perfectione mortuus est.

Archiphilas

Archiphilas p̄bus a quo in cepit secta Academicorum hic habuit amicū pauper et egrotum sed vtrunq; p̄ verecundia dissimulātem: quod cum Archiphilas compisset: iudicavit sine confusione secretus fore succurrendus: et acceptum pecunie sacculum clam illius puluinarī subiecit illo penitus ignorante: vt homo inutiliter verecundus quod desiderabat vel q̄ indiguit inueniret poti⁹ q̄ dono acciperet.

Eti duo consules cum alexandro rege Epyri pugnauerunt.

Este Emilius cum romanis contra tarentinente tarentinis pirro rege grecorum bellatū est vltra quatuor annos. tandem victo pirro in patria miserabiliter mortuo tarentini cum carthaginensibus fedus inierunt et ex hoc punica bella inchoata fuerunt.

Valerius Corvinus

Marcus Valerius cognomento Corvin⁹ Roman⁹ adolescēs p̄stantis quidē animi et singularis virtutis Camillo nō indignior fuit: qui licet adolescēs et ip̄e cōtra gallū virū magnitudine et armis insignē singularem assumpsit pugnā qui dum armatus in mediū p̄cessisset et nondum manū cōseruisset eui⁹ galee repente coruus ales insedit: qui certamine inuito Valerij galea nunq; discessit imo et rostro et vnguib⁹ oculos galli vulnerare nō destitit quādam

Valerius hostē tali pdigio territū obtruncavit. Quo mortuo statim coruus e cōspectu euauit. Et valerius deinceps Coruini noie appellat⁹ est.

Consules illi duo scilicet Emilius contra tarentinos bellum egit. et Curius cum pirro rege pugnauit et idem Curi⁹ terciū bellum gessit contra epyrotas Pirrū fugauit cesis. xxiiij. milibus. At em̄ nec acie vinci nec pecunia corūpi possit. Malo diuitib⁹ imperare q̄ locuples fieri.

Eti duo consules sibijnuicem succedentes p̄fuerunt. Sempronius vicit affros et tharentinos Sempronius autē vicit picentes. in qua pugna terra tremuit quasi horresceret tantū sanguinē hoim suscipere qz pauci romani qui vicerunt euasere.

Lucius Papirius

Lucius Papiri⁹ patrici⁹ Roman⁹ bellator clarissim⁹ a Senatu Ro. dictator electus Quintū fabiū magistrū equitū sibi cōstituit. Qui statim contra Samites ex senatus decreto expeditionē suscipiēs in eos acies dirigit Sed paulopost cum dictatore rome opus esset Quintio fabio equitū magistro p̄cepit: ne se absente cū hoste pugnare p̄summeret. Fabi⁹ autē adolescēs: vt erat anio strenu⁹ post dictatoris

profectionem aliquando p̄ exploratores didicit: omnia apud hostes soluta esse qui animo accensus: euestigio cū samnitibus incredibili feruore cōstixit atq; vt acri⁹ pugnaret equis omnib⁹ frenos detrahit atq; ita calcarib⁹ concitatos in hostiū agmen p̄misit: vt nulla eos vis sustinere posset. Quā obrē ad viginti hostiū milia in ea die cesa fuisse Livi⁹ scribit. Parta itaq; victoria de re bene gesta litteras (non ad dictatores) sed ad senatum mittere curauit. Quā obrē irat⁹ dictator Fabiū adiudicauit capitali pena esse reum. qz se absente pugnasset. Qui cum ad mortē duceretur ingenti militum et populi fauore liberatus est. Tantāq; eā obrē rem seditionē in papiriū milites cōmouerunt vt ip̄e vix mortis impetū potuerit euadere postea samnites romanos apud caudinas furculas angustijs locorū conclusos ingenti deditione vicerūt. Verū sequenti anno iubete senatu romani duce papirio samnites deuicerūt. Quā victoria triumphum duxit.

Linea Consulū romanorum

Torquatus Decius

Emilius consul

Emilius

Marcus Curius

Sempronius

Sempronius

